

Nr 103.

Av herr **Brandt**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 (nr 117) rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.

I proposition nr 16 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att antaga förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 1 mars 1940 rörande förbud mot befordran av vissa periodiska skrifter med statliga trafikmedel m. m.

Transportförbudet står i dålig överensstämmelse med grundlagsstadgandet, att ingen skall kunna tilltalas för innehålllet i tryckt skrift annat än inför laglig domstol eller straffas för detta innehåll, såvida det inte strider emot tydlig lag, eller avhändas egendom utan rannsaking och dom i laga ordning. De förluster, som tillskyndas författare och utgivare av transportförbudna — liksom enbart konfiskerade — skrifter, innebära uppenbarligen en dylik i princip grundlagsstridig egendomsförlust.

Då frågan om transportförbud behandlades i första kammaren vid fjolårets lagtima riksdag, medgav justitieministern att förbudet rörde sig på gränsen till vad som enligt tryckfrihetsförordningen kunde anses tillåtligt, och ordföranden i första lagutskottet yppade vissa betänkligheter emot den föreslagna förordningens konstruktion.

Såsom förordningen är avfattad kan även en tidning, som redigeras i sant nationell anda, drabbas av transportförbud — och så har ju också skett, utan tvivel till ganska stor förvåning för många svenska medborgare, även riksdagsmän, vilka tagit för givet, att förbudslagstiftningen åsyftade tidningar av helt annan karaktär. En tidning kallade ifrågavarande förordning för Lex Ny Dag.

Behovet av ett transportförbud är ganska tvivelaktigt. I strid mot tryckfrihetsförordningens anda men i överensstämmelse med en dess bokstav har Kungl. Maj:t ju möjlighet att utan rättgång konfiskera tryckt skrift — bestämmelsen har betraktats som obsolet men återupplivats — och denna befogenhet må väl räcka till. En så vittgående åtgärd som transportförbud kan helt säkert undvaras tills Kungl. Maj:t begagnar sig av riksdagens fullmakt att upplösa s. k. samhällsfarliga sammanslutningar — då ett speciellt transportförbud visserligen också blir överflödigt.

Garantierna emot administrativt godtycke vid utfärdande av transportförbud förefalla inte att vara tillräckliga, då den ovan åsyftade fosterländska tidningen fått det första transportförbudet förlängt, ehuruval dess stundom ampra tonfall avsevärt dämpats och något åtal med eller utan fällande dom

icke förekommit, sedan förbudet först utfärdades. Den konfiskering av ett tidningsnummer, vilken förekom någon tid före den första förbudstidens utgång, kan ju möjligen ha föranletts av myndigheternas önskan att finna motiv för en förlängning av förbudet.

På grund av vad jag ovan anfört tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 16.

Stockholm den 23 januari 1941.

E. G. C. Brandt.
